

ΕΠΙΤΑΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΑΛΙΩΤΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ Ο "ΑΛΦΕΙΟΣ"

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΤΗΣΙΩΝ 4 - 106 77 ΑΘΗΝΑ ★ ΧΡΟΝΟΣ 46ος - ΑΡ. Φ. 292 ★ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΛΙΩΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

Είχαμε και στο παρελθόν ασχοληθεί με το περίεργο φαινόμενο που διαπιστώνουν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της παραλίας μας. Το φαινόμενο της μεταβολής του αιγιαλού και της παραλίας του Επιταλίου, ένα φαινόμενο των τελευταίων δεκαετιών, που έχει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και ιδιαίτερα το δομημένο. Το πλάτος της παραλίας μειώνεται σταδιακά τις τελευταίες δεκαετίες λόγω διάβρωσης. Ισχυρά κύματα κατέστρεψαν και καταστρέφουν τους χειμερινούς κυρίως κτίσματα του οικισμού της παραλίας.

Η θάλασσα του χωριού μας, ανήκει στο Ιόνιο πέλαγος και αποτελεί τμήμα του Κυπαρισσιακού κόλπου. Ο Κυπαρισσιακός κόλπος με τις απέραντες αμμουδερές παραλίες του, είναι ανοικτός ιδιαίτερα κατά την δυτική και νοτιοδυτική διεύθυνση, έτσι ώστε η απέναντι ξηρά να είναι οι Ιταλικές, τυνησιακές και λιβυκές ακτές. Το μεγάλο αυτό «ανάπτυγμα πελάγους» σε συνδυασμό με τους ισχυρούς ανέμους που κυμαίνονται περί τα 8 μποφόρ, δημιουργεί υψηλούς κυματισμούς που μπορεί να φθάσουν και τα 6 μ. Τα κύματα θραυόμενα με θόρυβο στην ρηχή ακτογραμμή, εισχωρούν βαθιά στο εσωτερικό της παραλίας

με καταστροφικές συνέπειες.

Παραθαλάσσιες οικοδομές και άλλες κατασκευές τα τελευταία χρόνια καταστράφηκαν, ενώ αρκετές ακόμα βλέπουν να κινδυνεύουν με αφανισμό στα αμέσως επόμενα. Το φαινόμενο που διαρκεί πολλά χρόνια δεν δείχνει σημάδια υποχώρησης παρά μόνο για μικρά χρονικά διαστήματα. Για την εξήγηση του φαινομένου είναι απαραίτητη μία μικρή αναδρομή στο παρελθόν.

Είναι γνωστό ότι ο Επιταλιώτικος κάμπος και η αποξηραθείσα λίμνη της Αγουλινίτσας, δημιουργήθηκαν από την προσχωσιγενή δράση του ποταμού Αλφειού σε συνδυασμό με άλλους φυσικούς παράγοντες. Γύρω στα 5.000 π.Χ. η παγκόσμια συνεχής άνοδος της στάθμης της θάλασσας επιβραδύνεται και τελικά γύρω στα 3.000 π.Χ. σταθεροποιείται οριστικά. Ο μεγαλύτερος ποταμός της Πελοποννήσου, ο Αλφειός μετά την σταθεροποίηση της θάλασσας μεταφέρει κάθε χρόνο μία ποσότητα 2.500.000 τόνων εδαφικού υλικού που την εναποθέτει στις εκβολές του. Τα φερτά υλικά αρχίζουν να προσχώνουν την περιοχή των

εκβολών, να μεταθέτουν την ακτογραμμή σταδιακά δυτικότερα και με την συνδρομή των ισχυρών θαλάσσιων ρευμάτων της περιοχής και τους δυνατούς δυτικούς ανέμους, διαμορφώνουν μετά από αρκετούς αιώνες

Ένα από τα πρώτα θύματα του φαινομένου της παραλίας μας.

την σημερινή μορφή της περιοχής. Έτσι ενώ οι εκβολές του Αλφειού κατά την Κλασική περίοδο ήταν 500 μ. δυτικά του λόφου του Αγ. Γιώργη, κατέληξαν μετά από χιλιετίες στην σημερινή θέση, δηλ. περίπου 3,5 χιλμ. δυτικά. Παράλληλα δημιουργείται και η λίμνη Αγουλινίτσας που είχε αρχίσει να σχηματίζεται πολύ νωρίς.

Η λίμνη έμελλε να συνδεθεί άρρηκτα με την ζωή των κατοίκων της περιοχής, έως τα τέλη της δεκαετίας του 1960 που δυστυχώς αποξηράνθηκε στο σύνολό της. Μια αποξήρανση που τότε είχε βρει σε όλα τα επίπεδα μόνο υποστηρικτές.

Το φαινόμενο της διάβρωσης της παραλίας μας, ήλθαν να εξηγήσουν οι επιστήμονες: Γ. Γκιώνης, Σ. Ε. Πούλης, Π. Γιαλούρης και Θ. Γιαννόπουλος με την μελέτη τους: «Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΛΦΕΙΟΥ, ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ».

Σύμφωνα με την εν λόγω μελέτη η διάβρωση της παραλίας οφείλεται σε ανθρωπογενείς αιτίες που αναλύονται στην συνέχεια. Μετά το μισό του εικοστού

αιώνα στην δεκάνη απορροής του Αλφειού κατασκευάζονται δύο μεγάλα έργα. Το 1955 κατασκευάζεται στον παραπόταμο Λάδωνα του Αλφειού υδροηλεκτρικό φράγμα που αποκόπτει το 25% της δεκάνης απορροής του ποταμού. Το 1970 δημιουργείται δεύτερο φράγμα για αρδευτικούς σκοπούς στην θέση Φλόκα 6 χιλιάμετρα πριν τις εκβολές που αφορά το 97% της επιφάνειας της δεκάνης απορροής του Αλφειού. Επίσης προς τα τέλη της δεκαετίας του 1950, ξεκινούν και ολοκληρώνονται σύντομα τα έργα διευθέτησης του Αλφειού στην Επιταλιώτικη πεδιάδα, με την ευθυγράμμιση και εκβάθυνση της κοίτης και την κατασκευή τοίχων αντιστήριξης από συρματοκιβώτια στις δύο όχθες του ποταμού. Ο τιθασευμένος Αλφειός, έκτοτε δεν πλημμύρισε ποτέ και οι Επιταλιώτικες περιοχές στον κάμπο παρέμειναν ασφαλείς. Τα έργα αυτά όμως επεμβαίνουν

σε φυσικές διεργασίες αιώνων με ορατά σήμερα αποτελέσματα.

Η κατασκευή των δύο αυτών φραγμάτων ήταν καθοριστική για το φαινόμενο της διάβρωσης της παραλίας. Οι εν λόγω ερευνητές κατέγραψαν από χάρτες και αεροφωτογραφίες την θέση της παραλίας κατά τα έτη 1945 (πριν την κατασκευή των έργων), και 1960, 1963, 1972 και 1984 (μετά την κατασκευή των φραγμάτων). Ήδη από το 1960 που το φράγμα του Λάδωνα έχει αρχίσει να κατακρατά φερτά υλικά του ποταμού, υπάρχει αισθητή μετακίνηση της παραλίας προς την ξηρά σε σχέση με την θέση που είχε το 1945. Η κατασκευή και του φράγματος του Φλόκα επιδεινώνει δραματικά την διάβρωση-μετατόπιση της παραλίας, με την ακόμα μεγαλύτερη παρακράτηση φερτών υλικών και την ταχύτερη υποχώρηση της ακτογραμμής. Στην πιο πάνω εργασία περιγράφονται επίσης η μορφή και το ύψος των κυματισμών και η επίδραση των θα-

(Συνέχεια στη σελ. 3)

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Ο ΑΛΦΕΙΟΣ εύχεται σε όλα τα μέλη του Καλά Χριστούγεννα και Ειρηνικόμε οχρεία το 2025

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου των Επιταλιωτών της Αθήνας ο «ΑΛΦΕΙΟΣ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού, καλεί τα μέλη του Συλλόγου σε Τακτική Γενική Συνέλευση την ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2025 και ώρα 10,30 π.μ., στο Ξενοδοχείο THE STANLEY, Οδουσσέως 1, πλατεία Καραϊσκάκη (στάση μετρό Μεταξουργείο), με θέματα:

1. Διοικητικός απολογισμός
2. Οικονομικός απολογισμός
3. Έγκριση ισολογισμού
4. Κόψιμο βασιλόπιτας

Στη Γ.Σ. θα τιμηθεί ο συμπατριώτης μας Παναγιώτης Ξυπολιάς, για την πολύχρονη και πολύπλευρη σημαντική προσφορά του στον Σύλλογο και το Επτάλοιο.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος ΣΤΑΥΡΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Η Γεν. Γραμματέας ΣΟΦΙΑ ΣΥΝΝΕΦΟΠΟΥΛΟΥ

Επισκεφθείτε την Ιστοσελίδα του Συλλόγου μας www.epitaliotes.gr

Τον χρόνο τον μετράμε αφού τον ζήσουμε. Λόγω της ελλειπτικής τροχιάς της γης στον ήλιο έχουμε τις τέσσερις εποχές και τις δύο ισημερίες, όπου η ημέρα και η νύχτα έχουν ίση διάρκεια. Η ημέρα διαρκεί όσο και η νύχτα. Την εαρινή ισημερία από 20 έως 21 Μαρτίου και την Φθινοπωρινή την 23η Σεπτεμβρίου. Τότε πέφτει ο ήλιος και μεγαλώνει η νύχτα. Χάνονται τέσσερα λεπτά την ημέρα ηλιοφάνειας έως την 21η ή 22α Δεκεμβρίου κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο, όπου παρατηρείται η μικρότερη ημέρα του χρόνου, 9,5 ώρες περίπου και η μεγαλύτερη νύχτα 14,5 ώρες. Από τότε κι ύστερα ο ήλιος αρχίζει ν' ανεβαίνει και να μεγαλώνει η διάρκεια της ημέρας.

Μετά τη Φθινοπωρινή ισημερία, που το καλοκαίρι αρχίζει ν' αργοφεύγει, συννεφιάζει ο ουρανός, έρχονται τα πρωτοβρόχια ντύνεσαι καλά ν' αντιμε-

ΟΙ ΑΓΟΥΛΙΝΙΤΣΑΙΟΙ ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΦΕΥΓΕΙ

τωπίσεις τη γρίπη, κάνεις και το επικαιροποιημένο εμβόλιό της, και αλλάζει ο τρόπος ζωής που είχε επιβάλλει το καλοκαίρι. Επεμβαίνει ο χειμώνας, παραμερίζοντας την εποχή της ζέστης, σαν μια διακοπή των συνθηκών μας, γιατί η αλλαγή επιβάλλεται ως μία ζωογόνο συνέχεια της ύπαρξης του ανθρώπου.

Στο χωριό, που σταδιακά παρακμάζει, αλλά και στην πόλη χειρότερα, καθώς οι ημέρες μικραίνουν και ο ουρανός σκεπάζεται με λευκά, γκριζα, μαύρα ή κόκκινα σύννεφα. Στη δύση διακατέχεται από ένα δυσάρεστο συναίσθημα αναπολόγητας όσα σου χάρισε το Καλο-

καίρι, τότε που βρισκόταν σε ακμάζουσα ανάπτυξη. Ο Χειμώνας υπάρχει όχι σαν ένα τεταρτημόριο του χρόνου, αλλά σαν μια προσωρινή διακοπή των τρυφηλών απολαύσεων της ζωής. Ο θάνατος αυτής της εποχής είναι προσωρινός. Αλοιμόνο αν η ύπαρξή μας εξαρτάτο από μια και μόνο εποχή του χρόνου. Οτιδήποτε ονομάζουμε ως συνήθεια ή ρουτίνα είναι ένα ψυχολογικό κόστος στην εναλλαγή των εποχών του χρόνου που το επωμιζόμαστε, γιατί οι συνήθειές μας επηρεάζονται από τον Χειμώνα ακόμα και σ' αυτόν τον τόπο που βρέχει λιγότερο και χιονίζει μια φορά στο τόσο.

Όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα ο καιρός, ζητάμε να μας επιστραφεί κάτι απ' αυτό που χάνεται με τη στριμωγμένη ζωή επειδή δεν απομακρυνόμαστε από την κατοικία, διότι την θεωρούμε ως καταφύγιο για την επιβίωσή μας, επειδή απομακρυνόμαστε από τους γύρω μας, λόγω καχυποψίας και διότι αρνούμεθα να χαρίσουμε τον εαυτό μας σε μια άλλη αρχιτεκτονική διαμόρφωση των τεσσάρων εποχών.

Ο Χειμώνας κουβαλάει το αντίθετο απ' ό,τι μας χαρίζει το Καλοκαίρι. Τον ξάστερο με την αστροφεγγιά και τον φεγγαροφωτο ουρανό, τα θαλασσινά μελτέμια, τον καυτερό ήλιο για το μαύρισμα δίπλα στην ακροθαλασσιά, τον καθαρό αέρα στο βουνό και την πληθώρα φρούτων και λαχανικών στον καταπράσινο κάμπο.

Χρήστος Πλέσσας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Ο Πολυχρόνης Διον. Πανταζόπουλος και η Αργυρώ Μιχ. Πετράκου ετέλεσαν τον γάμο τους στον Ι.Ν. της Παναγίας Οιτύλου Ανατ. Μάνης.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε βίον ευτυχίαν και ανθόσπαρτον.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

– Ο Διονύσιος Μακρυδημήτρης του Νικολάου και η Ελισάβετ Κωνσταντούρα, βάπτισαν το αγοράκι τους στην Παναγία Τσαμπίκα της Ρόδου και το ονόμασαν Νικόλαο.

– Ο Θεόδωρος Χρήστος και η Ελένη Αννα Παπαδάτου εβάπτισαν το αγοράκι τους στο Αγ. Νικόλαο και του έδωσαν το όνομα Ιωάννης.

Ευχόμαστε να τους ζήσουν και καλή τύχη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Αικατερίνη Φωτ. Μαρκοπούλου (Καραμπάση), πέθανε και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Παναγιώτα Ιω. Σβυρίγκου, πέθανε και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Γεωργία Λαζ. Μπάντιου χα Νικολ. Λουμιάτη, πέθανε και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Δημήτριος Θεοδ. Τσεμπερούλης, πέθανε και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Νικόλαος Μιχ. Τσούρας, πέθανε στην Αθήνα και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Αγγελική Κουτσοφωτεινού το γένος Ψυχούλα, πέθανε στην Πάτρα και ετάφη στο Επιτάλιο.

• Γεώργιος Μπακάλης, πέθανε και ετάφη στην Αθήνα.

• Αυγέρης Αριστ. Τσαγκρής, πέθανε και ετάφη στην Αθήνα

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους των εκλιπόντων συμπατριωτών.

Επιμέλεια: Σάκης Πανταζόπουλος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

– Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Επιταλίου «Επί της αλός», ευχαριστεί θερμά τον Σύλλογο Επιταλιωτών Αθήνας για τη στήριξη του στη συντήρηση του «Ψηφιακού Επιταλίου». Η βοήθειά σας συμβάλλει σημαντικά στην προσπάθεια διατήρησης της συλλογικής μνήμης και διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς του Επιταλίου.

Ράνια Τζαβάρια

Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Επιταλίου «Επί της Αλός»

– Θα ήθελα να απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστήριο για την ανεκτίμητη βοήθεια που μου προσέφεραν με την δωρεάν αίματος: Την κα Ζωή Ευσταθοπούλου, τον κ. Ηλία Χατζηγεωργίου, τον Σύλλογο Γυναικών Επιταλίου και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Επιταλίου «Επί της αλός», μέσω της Τράπεζας Αίματος που διαχειρίζονται από κοινού, σε πρόβλημα υγείας που αντιμετώπισα.

Νικόλαος Ελευθ. Σουλελές

«ΕΠΙΤΑΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»

ΚΩΔ.: 3999

Ιδιοκτήτης: Σύλλογος «ΑΛΦΕΙΟΣ»

Γραφεία: Πατησίων 4,
3ος όροφος - Αθήνα

Εκδότης: Σταύρος Φωτόπουλος

Γραφεία: Πατησίων 4, 3ος όρ. -
Αθήνα

Τηλ.: 210 65 29 984

Ταμίας: Βάσω Παυλοπούλου: ♦

Υπεύθυνος κατά νόμον:
Το Διοικ. Συμβούλιο

Τυπογραφείο: Μιχ. Ανδρικού
Τηλ.: 210 52 20 987

E-mail: mataf@otenet.gr

♦ Ετήσιες συνδρομές:

Ιδιώτες Ευρώ 5,
Δήμοι-Κοινότητες-Εταιρείες Ευρώ 5

Οι συνδρομές να κατατίθενται στον τραπεζικό λογαριασμό του Συλλόγου. (Όχι με ταχυδρομική επιταγή)

Βράβευση από την Ακαδημία Αθηνών

Η Ακαδημία Αθηνών θα βραβεύσει στις 19 Δεκεμβρίου τον κ. Κώστα Βλάμη, πρόεδρο του ιστορικού Συλλόγου «Ολυμπίων» (έτος ίδρυσης 1887). Με την ύψιστη αυτή διάκριση από την Ακαδημία Αθηνών, αναγνωρίζεται η σημαντική πολύχρονη και πολύπλευρη προσφορά του κ. Βλάμη στον πολιτισμό και στην ιστορία του τόπου μας, καθώς και στην ανάδειξη πολλών και ουσιαστικών θεμάτων της επαρχίας Ολυμπίας. Το εξαιρετικό βιβλίο του «Η Πνευματική Ολυμπία, στον ισκίο του Επικούριου Απόλλωνα», αποτελεί για τους Ολύμπιους και Ηλείους συμπατριώτες, πολύτιμο πνευματικό θησαυρό για το σήμερα και το αύριο. Αναφέρεται από την Ακαδημία στο κείμενο βράβευσης του κ. Βλάμη: «... ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΟΙΚΟΘΕΝ ΤΙΜΗΣΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙ ΠΟΜΑ ΕΤΗ ΠΟΛΥΣΧΙΔΗ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΑΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΒΙΟΝ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ, ΟΠΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ, ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΔΕ ΔΙΑ ΤΟ ΑΞΙΟΛΟΓΩΤΑΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΠΟΝΗΜΑ «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑ ΣΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ: ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ-ΕΝΤΥΠΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ...».

Θερμά συγχαρητήρια στον Ολύμπιο συμπατριώτη μας, με ευχές για την συνέχιση του αξιόλογου έργου του.

Σ.Φ.

ΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Έχω χολιάσει: Έχω θυμώσει, κατσάδα, μάλωμα. Τον αποπήρε: Τον μάλωσε, Δικριάνι: Γεωργικό εργαλείο, πιρούνα, Αποκούμπι: Βοήθημα, Μπίτι: Καθόλου, Ευφές: Χθες, Ανάχρειο: Χρήσιμο πράγμα, Φαφάτσια: Φούσκωσα νερό, Τσογκάνι: Προεξοχή ξύλου, Κουράπατο: Σακατεμένος άνθρωπος, Στο μελίγγι: Στον κρόταφο, Πυρωστιά: Σιδεροστιά στο τζάκι, Λούρα: Βέργα Ογλήγορης: Γρήγορα, Καπονέρα: Κοτέτσι, Κουρούναγω και μαύρη: Έκφραση τρόμου, Μπουρμπουλήθρες: Φουσκάλες, Αγκρουμάζομαι: Κρυφακώω, Σβώλος & Μάτσα: Μπάλα από χώμα, Σιφούρι: Απτότομος αέρας, Καρκαριέται η κότα: Κελαηδάει η κότα, Ντόκος: Μπάλα πέτρας, στρογγυλή, Σκαούκι: Σημάδι, Ρουτζα: Θυμός, Σκουτί: πανί, Λόρδα: Πείνα, Κουρνιάζω: Φωλιάζω, Τσάτσα: Αδελφή, Δανεικαριά: Βοήθεια για δουλειά, ο ένας στον άλλο, Ρουκοντού: Χτυπάω στην τύχη, Σακαράβαλο: Σαράβαλο, Ντορβάς: Σάκος, ειδικός για τροφή ζώων, Μονάντερος: Φαγάς κι αδύνατος, Κακό συναπάντημα: Κατάρα, Κεψέ: Τρυπητή κοντάλα. Σφέλα: Κομμάτι τυρί, Αναχαράζω: Χασμουριέμαι, Σκατζίζω: Πηδάω από χαρά, Παλιακό: Παλιό, Γιότσα και μαλίνα: Κακό

Σ.Χ.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΤΑΜΙΑ

Ευρώ

ΟΣΤΡΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ του ΔΙΟΝ. ... 50
ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ... 50
ΜΠΕΚΥΡΑ-ΜΠΙΛΑΛΗ ΦΟΥΛΑ ... 30
ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

(Αυστραλία) ... 118,12

Σ.Λ. ΣΚΑΡΤΣΗΣ Σ.Λ. ... 30

ΜΠΛΕΣΣΙΑ ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΟΧ. ... 50

ΜΠΕΚΥΡΑΣ ΣΑΚΗΣ ... 20

ΤΣΑΤΣΟΥΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ... 10

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΣΙΑ (Αυστραλία) ... 60

• Ευχαριστούμε όλους τους απανταχού συμπατριώτες για την οικονομική ενίσχυσή τους.

• Για τις συνδρομές σας στο χωριό μπορείτε να απευθύνεστε στον κ. Σάκη Ανδρ. Χίλιο.

• Αριθμός τραπεζικού λογαριασμού του Συλλόγου:

EUROBANK

Αριθμός Λογαριασμού:

0026.0281.76.0102098756

Αριθμός Λογαριασμού IBAN:

GR0202602810000760102098756

ΣΤΟ ΛΙΟΣΤΑΣΙ

Αυτό το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου κάθε χρόνο, η ελιά είναι η Απρωταγωνίστρια, τόσο στον τόπο μας, όσο και στα περισσότερα μέρη της χώρας μας. Είναι η εποχή που μας δίνει τους καρπούς της και εμείς περήφανοι τους αποθηκεύουμε, τους εμπορευόμαστε και τους καταναλώνουμε, όλο το χρόνο αλλά και όχι μόνο.

Την ελιά ως δέντρο τη γνωρίζουμε όλοι, και οι ποιητές, και οι πεζογράφοι, και οι ιστορικοί, και οι ζωγράφοι. Οι θρησκευτές και η μυθολογία την τίμησαν με όλους τους τρόπους. Μόνο οι εισβολείς-κατακτητές τις κατέστρεφαν, καίγοντάς τες.

Εμείς και η γενιά μας, όσες ελιές παραλάβαμε από τους προγόνους μας, τις διατηρήσαμε, τις αυξήσαμε και θα τις αφήσουμε σε καλή κατάσταση στις επόμενες γενεές μας.

Ο καθένας μας έχει τις προσωπικές του εμπειρίες γύρω από τις καλλιέργειες σε όλα τα στάδια των ελαιώνων μας. Πρώτα-πρώτα, το λεξιλόγιό μας εμπλουτίστηκε: ελιά δέντρο, ελιά καρπός, λάδι, ελαιόκλαρες, κορμός ελιάς, λούρος από ελιά, κλαδί ελιάς για μπαστούνι, κότινος, λιόκοκι, και τόσες άλλες λέξεις.

Βάζοντας στο σπίτι μας τα προϊόντα της (λάδι, ελιές βρώσιμες, ξύλα για τη φωτιά, λιόκλαρα για την κατσικά μας) είχαμε μια βεβαιότητα για την εξασφάλιση των αγαθών της χρονιάς μας. Συνέβαλε και αυτό στην οικογενειακή γαλήνη, η φτώχεια φέρνει γκρίνια!

Κάθε φορά που ανηφορίζαμε στο λόφο της Ντάρντιζας για την καλλιέργεια-περιποίηση των κτημάτων μας με ελιές, στο δρόμο θα συναντούσαμε το σύνολο σχεδόν της πανίδας του τόπου μας: Πουλιά (κοτσίφια-τριγόνια – τσαλαπετεινούς-αρπαχτικά πουλιά – μελωδικά πουλιά κ.α.), το καθένα στην εποχή του και στο χώρο του. Άλλα ανάμεσα στα κλαδιά των δέντρων, άλλα στον ουρανό και άλλα κρυμμένα στα βάτα. Από ζώα, αλεπούδες και αλεπουδάκια, σπανίως λαγοί, πρόβατα και κατσίκια, επίσης ερπετά, φίδια, χελώνες και σαύρες πράσινες. Όλα αυτά γύρω από τις πηγές με το καθαρό-ελάχιστο νεράκι (μοναστηρίου-παναμπέλια – στο παλαιό υδραγωγείο τσελάμπρου). Εδώ βρήκαμε και τα καβούρια.

Μια φορά στον κορμό μιας ελιάς, στη σχισμή του είχε κρεμαστεί ολόκληρο μελίτσι σαν σταφύλι. Ήταν η ευκαιρία για να μάθουμε πολλά

πράγματα για τη ζωή, την παραγωγή και την αναπαραγωγή των μελισσιών. Φωνάξαμε τον μοναδικό μελισσοκόμο του χωριού μας, και αυτός το έβαλε σε νέα κυψέλη. Και μας τα διηγήθηκε όλα πολύ αναλυτικά και απλά γύρω από το επάγγελμά του.

Στέκονται εκεί, ριζωμένες στο έδαφος, όποιο και αν είναι, (λόφος-κάμπος-σπανίως πετρώδες) και υπομένουν σε όλους τους καιρούς (βροχές – κρύο-αέρες). Καρποφορούν μέσα στη στρογγυλεμένη κόμη τους. Βγάζουν νέους βλαστούς παρακλάδια -λαίμαργα, αλλά και δίπλα από τη ρίζα τους (γροθάρια) κατάλληλα για μεταφύτευση σε νέα θέση, με τις ρίζες τους έτοιμα.

Μια λεπτομέρεια: πολλές φορές ο αέρας σπάζει τα νέα κλαδιά. Επάνω σε αυτή την πληγή, το δέντρο προσπαθεί να την επούλωσει και δακρύζει. Αυτό το δάκρυ από το κρύο «κρυσταλλιάζει» και προεξέχει. Μετατρέπεται σε θυμιάμα και όταν το κάψουμε ευωδιάζει...

Τελειώνοντας ως μου επιτραπεί μια σύσταση προς τους κλαδευτές των ελαιόδέντρων: Επιλέξτε για κλάδεμα τους μήνες Φεβρουάριο-Μάρτιο. Η μεγάλη παγωνιά και η πολλή ζέση πηλώνουν τα κλαδιά της ελιάς και προκαλούν σχισίματα και εγκαύματα.

Όταν βρίσκετε επάνω στα δέντρα φωλίτσες πουλιών, σεβαστείτε τες. Δικαιούνται και αυτά κάτι από τις ελιές, όπως όλοι μας! Τρέφονται με ζωύφια, εχθρούς των ελαιώνων. Σε αυτή τη φωλιά θα εναποθέσει ο κούκος το αυγό του! Το θηλυκό βέβαια.

Η παροιμία με την ισότητα «τρεις το λάδι, τρεις το ξύδι...» ΑΝΑΤΡΑ-ΠΗΚΕ! Η τιμή αγοράς του ελαιόλαδου για τους καταναλωτές εκτινάχτηκε στα σούπερ μάρκετ. Το χύμα λάδι εσοδείας 2022 πωλήθηκε από τον παραγωγό τριάμισι ευρώ, και έφτασε στον καταναλωτή συσκευασμένο σε ένα λίτρο στα δεκατρία ευρώ. Αυτό μας οδήγησε στην καλλιέργεια-περιποίηση των ελαιώνων μας ακόμη και των παρατημένων.

Καλοξοδεμένο – καλοφάγωτο το λάδι της νέας εσοδείας και ... με τη γανίτες!!!

Κώστας Μαστορόπουλος

Η έκδοση της εφημερίδας μας στηρίζεται αποκλειστικά στην συνδρομή σας. Τραπεζικός λογαριασμός της Eurobank:
0026.0281.76.0102098756, IBAN: GR0202602810000760102098756.

Το πολύτιμο ελαιόλαδο διακρινόταν σε πολύτιμο ελληνικό αγγείο του 520 π.Χ.!

Το μάζεμα των ελαιών αποτελεί γιορτή συνάντησης για όλο το σόσι που συμμετείχε!

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ: ΣΙΤΑΡΙ - ΑΛΕΥΡΙ - ΨΩΜΙ

– Ελάτε να φάμε ψωμί. Διέταζε ο αρχιεργάτης (μισό-αφεντικό) τους εργάτες του για το διάλειμμα του κολατσιού.

– Ψωμί πικρό, τραγουδήσαμε για την ξενιτιά.
– Βρόμικο ψωμί για τη προσφυγιά μας έψαλλε ο Σαββόπουλος.

Αλλά και αρνητικά «ουκ έπ' άρτο χορτασθήσεται ο άνθρωπος» πάλι πρώτο αναφέρεται το ψωμί.

«Να ζήσετε, να φάτε γλυκό ψωμί» ακουγόταν οι ευχές στους γάμους!

Αργότερα, τη κατανάλωση του ψωμιού τη ... ζύγι-σαν με τη βιοτική καλοπέραση.

Η γενιά μου έτρωγε ψωμί με λάδι, με πετιμεζί, με τοματοπολτό, με τυρί, με μαρμελάδα, αλλά και σκέτο.

Αυτή τη διαδρομή οφείλουμε να τη παρακολουθή-σουμε βήμα-βήμα.

Ο τόπος μας είναι παραγωγικός, σχεδόν για όλα τα προϊόντα, ποτιστικά και ξερικά όπως η σιτοκαλλιέργεια. Για τη σπορά του σιταριού κατά το μήνα Οκτώβρη, είχαμε οργώσει το φρεσκοβρεγμένο χωράφι, με τα ζώα μας. Σωστή τελετουργία, με προετοιμασία, εκτέλεση και αποτέλεσμα. Άλογα καλοταϊσμένα, αλέτρι-υνί γυαλιστερό, σκoiνιά, θηλιές, σπόρος ελεγμένος, και πολλές φορές λίπανση με ((8-8-8), (άζωτο-φώσφορο-κάλιο.)

Ο καιρός, από εδώ και πέρα, αναλαμβάνει τα επόμενα στάδια ανάπτυξης της σποράς μας. Με ευεργετικές βροχοπτώσεις, με ηλιοφάνεια, με αεράκι, με κρύο το χειμώνα – και αυτό χρησιμο-ως το μήνα Απρίλη- Μάη και ωρίμανση της σταχυοφορίας τον Ιούνιο.

Ποιος από εμάς δε θυμάται το χέριμα- το κουβάλημα από το χωράφι στις θημωνιές, το αλώνισμα με την πατάζα με το τρακτέρ. Οι πιο παλιοί πρέπει να θυμούνται και το αλώνισμα με τα άλογα και τις τσουγκράνες.

Τα καταχωρούμε -εν ολίγοις-αλλά είχαν πολύ κόπο και αγωνία αν θα μας έδινε η συγκομιδή του σιταριού μια σιγουριά για το έτος ολόκληρο, σε επάρκεια αλεύρων - ψωμιού για την οικογένεια. Κάθε αγροτική οικογένεια φρόντιζε να έχει στο κελάρι της το σιτάρι της χρονιάς της για τη τροφοδοσία. Το προφύλασσε από κλοπές, ζούφια, έντομα, τρωκτικά κλπ.

Με ρυθμό ανάλογο της κατανάλωσης, συνήθως κάθε 15νήμερο, μία ποσότητα σιταριού τη πηγαίναμε με το γαϊδουράκι μας στο μύλο του χωριού μας, του Κάσσαρη. Εκεί, ο μπαρμπα-Γιαννάκος, ο Τσάμης, που έκανε το μυλωνά, θα μας το άλεθε και θα μας το παρέδιδε το αλεύρι που είχε μέσα και τα πίτουρα.

Στο σπίτι μας, με την κρισάρα των αλεύρων – είχαμε πολλές κρισάρες, μία για κάθε δουλειά και μία ακόμη... της ντροπής- θα διαχωρίζαμε το καθαρό αλεύρι από τα πίτουρα. Όλα ήταν πολύ χρήσιμα, το αλεύρι για το ζύμωμα, τα πίτουρα για τα ζώα (γουρουνάκια -πουλερικά). Το γαϊδουράκι θα έτρωγε τα ... άχυρα.

Το ζύμωμα γινόταν στο σπίτι (πρωί-πρωί) στην ζύλινη σκάφη, όχι αυτή του πλυσίματος. Μία ή δύο φορές την εβδομάδα, ανάλογα με το πλήθος της οικογένειας, αλλά και των εργασιών με εργάτες. Φέρτε στο νου σας τη πινακωτή με το ψωμοπάνι.

Όλοι θέλαμε το ψωμί μας, που το ψήναμε στο σπιτικό φούρνο. Ξύλα για το ζέσταμα – πύρωμα- του φούρνου είχαμε δικά μας, πουνυάρια, ελαιόκλαδα, κουρβούλες, και σπανιότερα κάποιο χοντρό από κορμούς δέντρων. Και αυτά τα κουβαλούσε το γαϊδουράκι μας. Βάζαμε το ψωμί στη καλαμένια καλαθούνα, με καπάκι, καλά προφυλαγμένο, για σπιτική κατανάλωση ολίγων ημερών.

Καλύψαμε όλη τη διαδικασία, σιτάρι- αλεύρι – ψωμί, όπως τη γνωρίσαμε στα σπίτια μας, εφαρμόζοντας την Αγροτική – Οικιακή οικονομία, χωρίς να το γνωρίζουμε... αργότερα ήρθε η διατίμηση!!!

Φυσικά και δεν ήταν για όλες τις οικογένειες του χωριού μας δυνατή αυτή η διαδικασία, εν όλω ή εν μέρει. Άλλοι αγόραζαν το σιτάρι από το παραγωγό – γείτονα, και στη συνέχεια ακολουθούσαν τα επόμενα στάδια, άλλοι αγόραζαν το αλεύρι και τέλος άλλοι αγόραζαν έτοιμο το ψωμί από τους φούρνους του χωριού μας.

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι τοπικοί ξυλόφουρνοι - του Κολέτσου -του Νεονέλη -του Σπυράκη -του Μερτζάνη, Βασιλη και Νίκου, αλλά και ο ενοικιαστής ξυλόφουρνος Βλαχοδημήτρης, υποβοηθούσαν στο ψήσιμο και του σπιτικού ψωμιού και του φαγητού της Κυριακής. Συνήθως κότα -πάπια -χίνα ή χελιά.

Κυρίως οι Διβραράδες, οι ακτήμονες, οι εργάτες και οι ελάχιστοι υπάλληλοι αγόραζαν έτοιμο το ψωμί από τους φούρνους, και έτσι όλοι μας είχαμε την έννοια του κόστους.

Όταν αντικαταστάθηκε η οκά με το κιλό το 1959, η φραντζόλα προσαρμόστηκε στο κιλό και η τιμή πώλη-

σης της φραντζόλας ψωμιού έπεσε κατά το 1/3, επειδή απλά είχε 300 δράμια αντί για 400!! Μας το είπαν και τραγουδιστά, : και η οκά, τριακόσια!!!

Όταν πάλι σβήσαμε τα 000 και ήρθαμε στη δραχμή, εκεί τα ... θαλασώσαμε. Το κιλό πάντως του ψωμιού είχε το 1953 δρχ. 5.

Πέρασαν τα χρόνια, και η σιτοκαλλιέργεια σιγά-σιγά συρρικνώθηκε. Η γνωστή μας πατάζα, η αλωνιστική μηχανή με το μακρύ ιμάντα, που της έδινε κίνηση από το τρακτέρ, δεν εγκαταστάθηκε στη θέση «κολούμπι» το καλοκαίρι δίπλα στα κτήματα Α. Καρατζά και Ν. Κούκουρη.

Στα χωράφια μπήκαν τα τρακτέρ, όργωσαν, έσπειραν, έκαναν λίπανση, (16-20-0), (άζωτο-φώσφορο) ύστερα από χημική ανάλυση εδάφους. Τον Ιούνιο έφτασε η θεριζοαλωνιστική μηχανή, και μας παρέδωσε έτοιμο το σιτάρι, σακκιασμένο και ζυγισμένο. Παραγωγή ανά στρέμμα 400-500 κιλά μας είπαν.

Παρέλαβε ο κάθε παραγωγός το σιτάρι του, έτοιμο και το αποθήκευσε μόνος ή σε ομάδα συνεταιρισμού. Άρχισε να αναζητά έμπορο ή Βιομήχανο (αλευροβιομήχανο).

Ήρθε ο αλευροβιομήχανος, έξησε το καραφλό κεφάλι του και είπε : έχετε 1000 τόνους σιτάρι, θα το αγοράσω. Όρισε και τη τιμή του κιλού: 0,15. Καθόρισε το ρυθμό παραλαβής του από την αποθήκη μας: 100 τόνους το μήνα, Ό,τι φορτώνω, πληρώνω!!!

Κάπως έτσι άδειασε η αποθήκη του αγρότη σε 10 μήνες. Ήρθε όμως ο μήνας Οκτώβριος και πρέπει να γίνουν οι προετοιμασίες για τη νέα σπορά.

Είχαν φορτωθεί 400 τόνοι, και στη καλή περίπτωση συνεργασίας είχαν εισπραχθεί τα 4/10 της αξίας της σοδειάς. Αν όλα πήγαιναν καλά, το μήνα Απρίλιο του επόμενου χρόνου θα είχε ξεπουλήσει, και ίσως να είχε εισπράξει του κόππους του.

Αγοράζοντας με αυτό το τρόπο, ο αλευροβιομήχανος έχει εξασφαλίσει τη λειτουργία των εγκαταστάσεών του ολοχρονίως.

Πάμε τώρα στο τρίτο εμπλεκόμενο, το φούρναρη της γειτονιάς. Αγοράζει αλεύρι, όσο χρειάζεται για μία εβδομάδα. Ζυμώνει, πουλάει, εισπράττει πληρώνει κάθε βδομάδα.

Εμείς έχουμε μπροστά μας τώρα 3 πρόσωπα:

1) Τον Αγρότη: σπέρνει τον Οκτώβριο, θερίζει τον Ιούνιο, πουλάει και εισπράττει επί 10 μήνες, αν όλα πάνε καλά!!!

2) Τον Αλευροβιομήχανο: αγοράζει κάθε μήνα, συνήθως για 11 μήνες, πουλάει συνεχώς και εισπράττει ομοίως.

3) Τον αρτοποιό-φούρναρη: αγοράζει 52 φορές μέσα στο χρόνο, πουλάει συνεχώς και πληρώνει 52 φορές, κάθε εβδομάδα.

Το ερώτημα είναι απλό: Ο Αγρότης -γυρίζει- τα λεφτά του 1 φορά το χρόνο. Ο Βιομήχανος επί 10 μήνες αγοράζει και πουλάει συνεχώς, και φυσικά εισπράττει. Ο φούρναρης επί 52 εβδομάδες αγοράζει και πουλάει συνεχώς. Ποιος είναι στη χειρότερη θέση;

Να αναφερθεί και κάτι ακόμη : Ένα στρέμμα σιταροχώραφο αποδίδει 400-500 κιλά σιτάρι.

Ένα κιλό σιτάρι πωλείται από τον αγρότη 0,15-0,17 το κιλό.

Ένα κιλό σιτάρι αποδίδει: Αλεύρι 80% και πίτουρα περίπου 20%.

Ένα κιλό αλεύρι πωλείται στο σουπερ μάρκετ 1,39-1,45 ευρώ.

Ένα κιλό αλεύρι αποδίδει: ή 3 φραντζολάκια των 330 γραμμ. το καθένα που πωλούνται 1,20 ευρώ το καθένα ή 1 κιλό ψωμιού το οποίο πωλείται 2,5 ευρώ.

Εκατό κιλά αλεύρι αποδίδουν περίπου 170 μονόκιλα ψωμί και η τιμή πώλησής του είναι 2,50 ευρώ.

Δεν είναι δυνατό να αγνοηθεί η εισαγωγή έτοιμης ζύμης από τις Ασιατικές χώρες, έτοιμη για ψήσιμο.

Οι εξελίξεις της παγκοσμιοποίησης επέτρεψαν στους αλευροβιομήχανους να εισάγουν σιτάρι και αλεύρι από άλλες χώρες, Βουλγαρία, Ρουμανία και Ουκρανία. Οι συνέπειες αυτής της ελευθερίας είναι επώδυνες για τη χώρα μας. Έμειναν τα παραγόμενα δημητριακά απούλητα ή οδηγήθηκαν για ζωτροφές σε εξευτελιστικές τιμές. Τα παρακάτω είναι γνωστά: φωτοβολταϊκά και ελαιοκάμβη για σπορέλαιο, λίγα σιτηρά για ζυμαρικά. Αν θέλετε να επισκεφθείτε τους ελληνικούς σιτοβολώνες Θεσσαλίας- Θεσσαλονίκης, Σερρών κλπ, θα αποκτήσετε δική σας γνώμη.

Για επίλογο θα καταχωρήσω το γνωστό τραγουδάκι του καιρού μας:

Πινακωτή πινακωτή, από τ' άλλο μου το αυτί, γιατί είναι η ΜΑΝΑ μου κουφή.

Αν θέλετε να γράψουμε ένα παραδοσιακό ... ανέκδοτο:

Ο ηγούμενος έγραψε έξω από την πόρτα του μοναστηριού του:

Προσεύχομαι για όλους!!! Πιο κάτω έγραψε και ο χωροφύλακας:

Σας φυλάω όλους από τους κλέφτες. Έγραψε και ο δάσκαλος:

Σας μαθαίνω γράμματα όλους : έτσι στη λίστα προστέθηκαν:

Ο Πρόεδρος του χωριού, ο ταχυδρόμος, και πάει λέγοντας. Τελευταίος έγραψε και ο αγρότης: Τους ταΐζω όλους.

Δύσκολοι καιροί για τους αγρότες τους παραδοσιακούς. Σχεδόν χάθηκε από το χωριό μας όπως χάθηκε και η Αλευροβιομηχανία του Πύργου, η γνωστή μας «Δήμητρα». Θυμηθείτε μόνο το ...χοντρομενούδελο.

Κώστας Μαστορόπουλος

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΛΙΩΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

(Συνέχεια στη σελ. 3)

πάσιων ρευμάτων στην περιοχή.

Στο άρθρο τους οι μελετητές εκτιμούν ότι η διάβρωση της παραλίας μας είναι μεγαλύτερη από 1 μέτρο τον χρόνο (πιθανά 2 ~ 3m το χρόνο), με μεγαλύτερη τάση διάβρωσης στο βόρειο τμήμα των εκβολών. Με την βοήθεια των δορυφορικών φωτογραφιών της Google Earth, έγινε προσπάθεια εκτίμησης του πλάτους της παραλίας κατά τα έτη 2010 και 2022.

Ο οικισμός της παραλίας τον Αύγουστο του 2010

Ο οικισμός της παραλίας τον Νοέμβριο του 2022.

Από την παρατήρηση των δύο δορυφορικών φωτογραφιών, προκύπτει ότι η πρώτη σειρά κτιρίων του οικισμού της παραλίας προς την ακτογραμμή (αριστερή περιοχή) που υπήρχε το 2010, έχει εξαφανιστεί τελείως το 2022. Στην δεξιά περιοχή του οικισμού έχει ήδη αρχίσει το 2022 η καταστροφή κτιρίων. Φυσικά και πριν το 2010, έχει καταστραφεί μεγάλος αριθμός κτιρίων που δεν εξετάζεται εδώ. Η μέση μείωση της παραλίας σε 12 χρόνια (2010-2022), εκτιμήθηκε σε 17 μ., δηλ. μέση μείωση παραλίας 1,50 μ. κάθε χρόνο. Το φετινό καλοκαίρι (μετά από έναν ήπιο χειμώνα), παραδόξως η παρλιία εμφανίστηκε μεγαλύτερη σε σχέση με τα προηγούμενα, τόσο στην περιοχή του τουριστικού περιπτέρου, όσο και στην περιοχή της Αγ. Σωτήρας. Συνήθως οι καταστροφές του περιβάλλοντα χώρου του τουριστικού περιπτέρου είναι ετησίως σημαντικές, αναγκάζοντας τον ενοικιαστή του ακινήτου και εξαίρετο επαγγελματία, σε συνεχείς επισκευές και δαπάνες.

Συνοψίζοντας η θάλασσα έχει την τάση σίμερα να καταλάβει μέρος της παραλίας μέσω της διάβρωσης, λόγω των αιτιών που προαναφέρθηκαν.

Η φύση έχει μνήμη, δεν ξεχνά και ανθίσταται σε άστοχες ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Σταύρος Φωτόπουλος

ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ

- **Με εντατικούς ρυθμούς** οι συμπατριώτες μας ελαιοπαραγωγοί έχουν ξεκινήσει το μάζεμα της ελιάς. Παραγωγή υπάρχει φέτος, αλλά τα εργατικά χέρια είναι δυσεύρετα και λίγα. Τα μεροκάματα δε, στα ύψη. Ξεκινήσαμε με τα δεδομένα της περσινής τιμής, αλλά η τιμή για φέτος είναι πολύ χαμηλότερη. Το λάδι δε ποιοτικώς, πολύ καλό.
- **Ολοκληρώσαν** συμπατριώτες μας αγρότες το θέρο του βαμβακιού, καλαμποκιού, φιστικιού, κ.ά., με καλά αποτελέσματα.
- **Εορτάστηκε** και φέτος του Αγίου Δημητρίου στον Άγιο Χαράλαμπο. Άλλη μια χρονιά ξεχασμένο το εκκλησάκι στη Ντάρντιζα.
- **Την 28 η Οκτωβρίου**, κατά τα συνηθισμένα: Δοξολογία και κατάθεση στεφάνων, παρέλαση, χοροί στην πλατεία, σκορδαλιά στην παραλία.
- **Μαθητικό δυναμικό** για φέτος στο χωριό: Παιδικός Σταθμός: 17 παιδάκια
Νηπιαγωγείο: 25
Δημοτικό: 74
Γυμνάσιο: 46
- **Αθλητικά:** Συνεχίζει η ομάδα του χωριού μας «ΑΛΦΕΙΟΣ» στο πρωτάθλημα Γ' τοπικής κατηγορίας, με την καθοδήγηση του Τάση Τσαντίλη. Η ομάδα απαρτίζεται από παιδιά του χωριού ηλικίας 15 ετών και άνω, ενισχυμένη φέτος με μελαχρινούς.

Σ.Χ.

2024 ΕΤΟΣ ΤΑΚΗ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ο Πολιτιστικός σύλλογος Επιταλίου «Επί της αλός» σε συνεργασία με το ίδρυμα «Τάκης Σινόπουλος Σπουδαστήριο Νεοελληνικής Ποίησης» και την στήριξη του Δήμου Πύργου, τιμά τον Τάκη Σινόπουλο με μια αναμνηστική έκδοση στο πλαίσιο της δράσης «2024 έτος Τάκη Σινόπουλου». Ο τίτλος είναι "Ο ποιητής Τάκης Σινόπουλος", εισαγωγή - ανθολόγηση Ξάνθος Μαϊντάς. Την έκδοση χρηματοδότησε ο Δήμος Πύργου. Όποιος επιθυμεί αντίγραφο (μέχρι την εξάντλησή του) μπορεί να επικοινωνήσει στο info@epitalios.org

Το Επιτάλιο ή Αγουλινίτσα παλαιότερα, φαίνεται πως έχει μια μοναδική σχέση με τις τέχνες και τα γράμματα -αν κρίνει κανείς από το πλήθος των αξιόλογων ποιητών, συγγραφέων και καλλιτεχνών που έχει αναδείξει ή σχετίζονται άμεσα με αυτό. Αρκεί μια αναφορά σε μερικά ονόματα για να αποδειχθεί του λόγου το αληθές. Ωστόσο αυτή η πνευματική συμβολή και παρακαταθήκη παραμένει άγνωστη ή μη επαρκώς αναγνωρισμένη τόσο στο ευρύ κοινό όσο και, ιδίως, στην τοπική κοινωνία του Επιταλίου και της ευρύτερης περιοχής μας

Η διάδοση αυτής της γνώσης -δηλαδή της ύπαρξης αυτής της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και η ανάδειξη αυτού καθαυτού του σημαντικού έργου- είναι υποχρέωση ενός πολιτιστικού οργανισμού και στην προκειμένη περίπτωση του συλλόγου «Επί της αλός».

Ξεκινώντας την υλοποίηση-πραγματοποίηση αυτής της "υποχρέωσης", πρώτο σε μια σειρά αφιερωμάτων στους πνευματικούς ανθρώπους του Επιταλίου, ο πολιτιστικός σύλλογος "Επί της αλός" επέλεξε τον ποιητή Τάκη Σινόπουλο ο οποίος γεννήθηκε στο Επιτάλιο το 1917. Ονομάσαμε ένα πλήθος δράσεων, κατά τη διάρκεια του 2024, αφιερωμένες στον ποιητή, ως "2024 Έτος Τάκη Σινόπουλου". Η παρούσα έκδοση, η οποία ανήκει στο πλαίσιο των δράσεων "2024 Έτος Τάκη Σινόπουλου", δεν αποσκοπεί στο να εξαντλήσει το αντικείμενο της ποίησής του, αλλά περισσότερο να δώσει στον αναγνώστη μια μικρή μεν αλλά, ουσιαστική αντίληψη του έργου του. Επίσης, το μικρό μέγεθος της, δεν είναι αποτρεπτικό όσον αφορά την ανάγνωσή της ακόμη και στον πιο διστακτικό αναγνώστη. Σκοπός της είναι να δοθεί το έναυσμα για μια περαιτέρω έρευνα σε όσους τελικά νοιώσουν ότι το περιοχόμενο τούς "αγγίζει".

Την επιμέλεια της έκδοσης έκανε ο κύριος Ξάνθος Μαϊντάς, πρόεδρος του Ιδρύματος Τάκης Σινόπουλος Σπουδαστήριο Νεοελληνικής Ποίησης.

Ο σύλλογος "Επί της αλός" ευχαριστεί θερμά για την στήριξη τον Δήμο Πύργου, την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, το Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος Σπουδαστήριο Νεοελληνικής Ποίησης και ιδιαίτερα τον κύριο Ξάνθο Μαϊντά και το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, χωρίς την βοήθεια των οποίων δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η έκδοση αυτή αλλά και το σύνολο των δράσεων προς τιμή του Τάκη Σινόπουλου.

«Επί της αλός»

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ

Με την προσωπογραφία του Τάκη Σινόπουλου, επιλεγμένους στίχους από την ποίησή του, καθώς και χαρακτηριστικές εικόνες από την -αποξηραμένη πλέον- λίμνη της Αγουλινίτσας, ολοκληρώθηκε η δράση του συλλόγου «2024 Έτος Τάκη Σινόπουλου».

Το έργο κοσμεί τον τοίχο του κτιρίου που στεγάζονται τα ΕΛΤΑ και βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του Επιταλίου.

Δημιουργός του έργου ο Thodoris Tattou Artist, ο οποίος κόσμησε με τη ζωγραφική του τέχνη την κοινότητά μας.

Σκοπός του έργου είναι η διαρκής υπενθύμιση στους Επιταλιώτες και η ενημέρωση στους επισκέπτες, της πλούσιας λογοτεχνικής κληρονομιάς και της πρόσφατης ιστορίας του Επιταλίου.

Πρόθεση του συλλόγου αποτελεί ο καλλωπισμός και η ανάδειξη κάθε γωνιάς του Επιταλίου. Το έργο αυτό δημιουργήθηκε με τη χρηματοδότηση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ευχαριστούμε θερμά το Υπουργείο Πολιτισμού για την χρηματοδότηση, τον καλλιτέχνη Thodoris Tattou Artist και την κυρία Παναγιώτα Ρασιώτη που μας επέτρεψε να χρησιμοποιήσουμε την ιδιοκτησία της. Επίσης ευχαριστούμε τον κύριο Μαχαίρα Ανδρέα, που πάντα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του συλλόγου

«Επί της αλός»

ΕΠΙΤΑΛΙΟ, ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ Ή ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι περισσότεροι έχουν την αντίληψη ότι τα όσα συμβαίνουν γύρω τους είναι μια φυσιολογική κατάσταση η οποία προκύπτει από μια εντροπία, της οποίας οι συνέπειες είναι αναπόφευκτες. Έτσι μένουν άπραγοι περιμένοντας την σωτηρία που δεν πρόκειται να έρθει ποτέ έξωθεν.

Εισαγωγή

Αν και το παρόν άρθρο εστιάζει κυρίως στο Επιτάλιο του Νομού Ηλείας, σε γενικές γραμμές, τα γραφόμενα ισχύουν για το σύνολο των Τοπικών Κοινοτήτων της χώρας. Είναι γνώμη του γράφοντος ότι παρά την διαφαινόμενη παρακμή και εξαφάνιση των μικρών Κοινοτήτων - για την οποία υπάρχουν προφανή αίτια - η αναστροφή της κατάστασης προς την αντίθετη κατεύθυνση μπορεί να επιτευχθεί. Ειδικά το Επιτάλιο πληροί τις προϋποθέσεις εκείνες που μπορούν να το καταστήσουν μια εύρωστη και ισχυρή τοπική κοινότητα. Και λέγοντας τοπική κοινότητα δεν περιορίζομαι στον αυτοδιοικητικό όρο αλή -κυρίως- στον γεωγραφικό. Όσο και αν αυτό είναι επιθυμητό και αυτονόητο, η αναστροφή δεν θα προκύψει από την κατοχυρωμένη νομικά αυτοδιοίκηση (είτε γιατί δεν θέλει, είτε γιατί δεν έχει τα μέσα να το πράξει), αλλά από την πραγματική τοπικιστική χαρακτήρα αυτό - διοίκηση.

Ωδή στις «χαμένες» κοινότητες

Το 2010 εισήχθη ο νόμος 3852/2010 με τίτλο Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης η πιο γνωστός ως Καλλικράτης(1). Ο Καλλικράτης ως νόμος ολοκλήρωσε την συγχώνευση των κοινοτήτων σε μεγαλύτερους Δήμους που ξεκίνησε με τον νόμο Καποδίστρια(2).

Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι ο Καλλικράτης ήταν η «ταφόπληθα» των μικρών Δήμων και των Τοπικών Κοινοτήτων της Χώρας καθώς η τύχη τους πλέον εξαρτάται από την «καλή θέληση» των μεγάλων Δήμων. Οι αχανείς Δήμοι που προέκυψαν από αυτή την συγχώνευση, πλέον έχουν να διαχειριστούν τον επιπρόσθετο όγκο προβλημάτων των μικρότερων Δήμων και Κοινοτήτων χωρίς όμως ουσιαστικές διοικητικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα τους επιτρέψουν να το κάνουν.

Στην πράξη οι μικροί Δήμοι και οι Τοπικές κοινότητες έχουν απολέσει την ικανότητά τους να διαχειρίζονται «τα του οίκου τους» και η μόνη αρμοδιότητα των τοπικών προέδρων είναι να γίνονται αποδέκτες των παραπόνων και των αιτημάτων των συντοπιτών τους. Να τονίσω εδώ ότι υπάρχει πλήρης άγνοια στην πλειοψηφία των πολιτών όσον αφορά τις αρμοδιότητες των προέδρων των Τοπικών Κοινοτήτων. Ουσιαστικά δεν έχουν καμία πέραν της καταγραφής των προβλημάτων και της μεταφοράς τους στην κεντρική διοίκηση η οποία θα αποφασίσει πως και εάν θα λυθούν.

Βαθύτατα αντιδημοκρατικοί, αποτέλεσμα έξωθεν επιβολής κατά την περίοδο των δημοσιονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση της «κρίσης», νόμοι οι οποίοι αντί να μοιράζουν τις αρμοδιότητες σε μεγαλύτερα τμήματα της κοινωνίας, τα συγκεντρώνουν σε οθόνα μικρότερες ομάδες εξουσίας ή αιρετών -για να μην παρεξηγούμαι-, αποστερώντας την δυνατότητα από τους δημότες να ορίζουν την μοίρα των Δήμων και των Κοινοτήτων τους. Ήρθαν (οι νόμοι αυτοί) για να τελεσιώσουν αυτό που ξεκίνησε η -πάλι Βαυαρική- Βασιλεία του Όθωνα το 1833 με την κατάργηση του Κοινοτισμού, μιας παράδοσης χιλιάδων χρόνων, εξαφανίζοντας κάθε μορφή κοινοτικής οργάνωσης στον ελληνικό δημόσιο χώρο, προκρίνοντας ένα συγκεντρωτικό τύπου ελληνικό κράτος(3).

Σίγουρα η λέξη Αποκεντρωμένη Διοίκηση στον τίτλο του νόμου Καλλικράτη προσδίδει έναν τόνο ειρωνείας. Το ίδιο

και ο Καποδίστριας που πήρε το όνομά του από τον άνθρωπο που δημιούργησε το πιο δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης στον κόσμο, αυτό της Ελβετίας! Όσον αφορά την αυτοδιοίκηση... ουδέν σχόλιον.

Τα αποτελέσματα των νόμων αυτών, μετά από δεκαπέντε χρόνια τα βλέπουμε στην πράξη.

- Ανυπαρξία ή διάλυση υποδομών,
- υποβάθμιση και κατάργηση υπηρεσιών (Ταχυδρομείο, υποθηκοφυλακείο, αστυνομικό τμήμα κ.α),
- οικονομικός μαρασμός,
- κλείσιμο επιχειρήσεων,
- αύξηση ανεργίας από την κατάργηση των πρώην Δήμων οι οποίοι αποτελούσαν την ατμομηχανή της ανάπτυξης(4).

Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι στην Γαλλία ο μέσος πληθυσμός ανά ΟΤΑ είναι 1680 κάτοικοι ενώ στην Ελλάδα είναι 35000!(5). Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι η πλησιέστερη στον πολίτη εξουσία και με τον Καλλικράτη αυτή απομακρύνθηκε(6).

Η μεγάλη υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων σε συνδυασμό με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός και κτηνοτροφικός κλάδος έχει πυρο-δοτήσει μία διαδικασία έντονης πληθυσμιακής ερήμωσης στο Επιτάλιο και την ευρύτερη περιοχή. Ειδικά το Επιτάλιο μεταξύ των δύο τελευταίων απογραφών, έχει υποστεί μια μείωση πληθυσμού κατά 13,1% (απογραφή 2011: πληθυσμός 1485, απογραφή 2021: πληθυσμός 1291)(7).

Τα χαρακτηριστικά μιας πετυχημένης Κοινότητας

Σε μια λεπτομερή και στοχευμένη διατύπωση του Edward T. McMahon(8) τα μυστικά των επιτυχημένων κοινοτήτων είναι τα εξής:

- Έχουν όραμα για το μέλλον,
- διαθέτουν αξιοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία,
- κάνουν πλάνο για την αξιοποίηση κάθε περιουσιακού τους στοιχείου,
- η εκπαίδευση που παρέχουν δεν είναι στείρα κανονιστική αλλά δίνει κίνητρα (και όραμα θα έλεγα εγώ)
- αναζητούν και βρίσκουν αναπτυξιακά σχέδια,
- συνεργάζονται με τις γειτονικές κοινότητες για το αμοιβαίο όφελός τους,
- δίνουν μεγάλη προσοχή στην αισθητική της κοινότητάς τους,
- διαθέτουν ισχυρούς - ικανούς ηγέτες και αφοσιωμένους δημότες.

Εγώ θα προσθέσω στην παραπάνω λίστα το: Έχουν συνείδηση της κατάστασης στην οποία βρίσκονται.

Τα πλεονεκτήματα του Επιταλίου

Το Επιτάλιο μπορεί να γίνει μια εύρωστη και ισχυρή κοινότητα. Και μπορεί να αυτό-διοικηθεί στον βαθμό που η Τοπική Αυτοδιοίκηση αδυνατεί να το πράξει (θα το αναλύσουμε παρακάτω). Το βασικότερο πλεονέκτημά του είναι ότι διαθέτει τα περιουσιακά στοιχεία (assets) της παραπάνω λίστας όπως:

- τις εγκαταστάσεις του ΑΣΟ,
- το εργοστάσιο ΑΙΓΑΙΟ,
- τον σιδηρόδρομο,
- την θάλασσα,
- τον Αλφειό ποταμό και την περιβάλλουσα φυσική ομορφιά,
- την εύφορη πεδιάδα (κάμπος),
- την μικρή απόσταση από την Αρχαία Ολυμπία,
- την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά του

και υπάρχουν πολλοί τρόποι αξιοποίησής τους. Αυτό όμως που κάνει το Επιτάλιο «υπερδύναμη» είναι:

- Το αεροδρόμιο
- Όλα τα παραπάνω είναι από μόνα τους συστατικά για την ανάπτυξη της περιοχής. Το Επιτάλιο μπορεί να συνδυάσει μια τουριστική, πολιτιστική και παραγωγική οικονομία, πράγμα που λίγες περιοχές μπορούν.

Ηλίας Χατζηγεωργίου
(Συνεχίζεται στο επόμενο)